

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 11 0 U 017607 16 Uvp
Banjaluka, dana 07. februara 2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Smiljane Mrše, predsjednika vijeća, Merside Bjelobrka i Želimira Barića, članova vijeća, uz učešće zapisničara Margarete Nikić, u upravnom sporu po tužbi tužioca J. J. iz B., kojeg zastupa mr V. M. S., advokat iz B., protiv rješenja tuženog Ministarstva, broj: od 07. oktobra 2015. godine, u postupku utvrđivanja novog procenta vojnog invaliditeta, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 017607 15 U od 14. jula 2016. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 07. februara 2019. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 017607 15 U od 14. jula 2016. godine preinačava, tako da se tužba odbija kao neosnovana, te se preinačava odluka o troškovima spora, tako da se odbija kao neosnovan zahtjev tužioca za naknadu troškova spora za sastavljanje tužbe, u iznosu od 750 KM.

Odbija se kao neosnovan zahtjev tužioca za naknadu troškova spora za sastavljanje odgovora na zahtjev, u iznosu od 1.125 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom uvažanjem tužbe poništava se uvodno označeni akt tuženog, kojim se odbija žalba tužioca protiv rješenja Odjeljenja za boračko-invalidsku zaštitu, Grada B., broj: ... od dana 15. aprila 2014. godine. Tim rješenjem u stavu 1. dispozitiva, odbija se kao neosnovan zahtjev tužioca za ponovnu ocjenu invaliditeta po osnovu pogoršanja zdravstvenog stanja, a u stavu 2. dispozitiva se određuje da i dalje ostaje na snazi rješenje tuženog, broj: ... od 30. aprila 2010. godine.

U obrazloženju presude sud ocjenjuje da osporeni akt nije pravilan i zakonit, jer su svi nalazi ljekarskih komisija nepravilni, ne sadrže podatke o tome kako je ranije cijenjen i po kojim osnovima, pa da su uz druge nedostatke nalaza, ljekarske komisije u suštini odbile da izvrše ocjenu invalidnosti tužioca na dan ocjenjivanja. Ukazuje da nije na organima vještačenja da odlučuju da li će vršiti ponovnu ocjenu vojnog invaliditeta, nego da za svako oboljenje i svaku povredu za koju je ranije tužilac cijenjen utvrde stanje invalidnosti na dan ocjene, što bi poslužilo organima kao osnov za odluku o tome da li je zahtjev osnovan, odnosno da li je žalba osnovna. Organi vještačenja su prekoračili granice ovlaštenja i nisu se držali struke i nisu izvršili ocjenu. Tužiocu je vojni invaliditet po osnovu bolesti utvrđen primjenom ranijih propisa, pa invaliditet nije utvrđen na osnovu člana 40. stav 3. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 134/11, 9/12 i 40/12, u daljem

tekstu: Zakon), što bi isključilo mogućnost da podnese zahtjev za utvrđivanje novog procenta primjenom novog propisa. Organi nisu dali razloge zašto smatraju da ne postoji pogoršanje po osnovu posljedica ranjavanja, jer je tužilac ranjen i dana 03. marta 1994. godine. Cijeni da su ostvareni razlozi iz člana 10. tačka 2. i 4. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj: 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), zbog čega odlučuje kao u izreci pobijane presude.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude tuženi osporava njenu zakonitost, zbog povrede zakona, drugog propisa ili opšteg akta. Ističe da je zahtjev za ponovnu ocjenu invaliditeta po osnovu pogoršanja zdravstvenog stanja podnesen 2014. godine, pa je odlučeno u skladu sa članom 102. Zakona. Prvostepena ljekarska komisija je pregledala tužioca i u nalazu i mišljenju utvrdila da nema elemenata za povećanje procenta vojnog invaliditeta u odnosu na ranije utvrđeni stepen vojnog invaliditeta i prvostepeni organ je odbio zahtjev. U postupku po žalbi tuženi je u skladu sa odredbama člana 102. stav 1. i 3. Zakona, u vezi sa članom 40. stav 3. istog zakona, uputio tužioca na pregled pred drugostepenu ljekarsku komisiju, radi utvrđivanja da li je došlo do pogoršanja zdravstvenog stanja u vezi sa utvrđenim procentom vojnog invaliditeta, ali samo po osnovu ranjavanja, jer je u ranijem postupku rješenjem od 30. aprila 2010. godine, koje je potvrđeno presudom Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 003743 10 U od 28. decembra 2010. godine, utvrđena invalidnost po osnovu ranjavanja i bolesti „multiple skleroze“ kao endogene multifaktorijalne bolesti, te je potvrđeno da je nepokretnost tužioca i nemogućnost vršenja osnovnih fizioloških potreba bez pomoći drugog lica direktna posljedica bolesti, za koju je priznat udio vojnog invaliditeta 30%. Po članu 102. stav 3. Zakona, zahtjev za utvrđivanje novog procenta zbog pogoršanja zdravstvenog stanja u vezi sa utvrđenim procentom vojnog invaliditeta, ne može se podnijeti ukoliko je vojni invaliditet utvrđen na osnovu bolesti iz člana 40. stav 3. Zakona. Drugostepena ljekarska komisija je u nalazu i mišljenju od dana 07. septembra 2015. godine, dopunjenom dana 05. oktobra 2015. godine nakon pregleda, uvida u medicinsku dokumentaciju i nalaz EMNG gornjih ekstremiteta, utvrdila da nema pogoršanja po osnovu posljedica ranjavanja i da se ne može vršiti ponovna ocjena, zbog čega je nepravilan stav suda da nedostaju razlozi o posljedicama ranjavanja od 1994. godine. Da bi razjasnila uzroke slabosti desne ruke i da li se radi o oštećenju organizma kao posljedici pogoršanja po osnovu ranjavanja, komisija je naložila da se pribavi nalaz EMNG gornjih ekstremiteta. Nakon očitavanja nalaza se izjasnila da ne postoji pogoršanje po osnovu posljedica ranjavanja, jer se radi o teškoj leziji centralnog motornog neurona kao posljedici bolesti „multiple skleroze“. Predlaže da se zahtjev uvaži, presuda preinači, tako da se tužba odbije ili presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak.

U odgovoru na zahtjev, tužilac navodi da je u pobijanoj presudi pravilno utvrđeno da su organi vještačenja prekoračili granice svojih ovlašćenja i nisu vršili ocjenu u skladu sa Zakonom, da je tuženi zanemario ranjavanje tužioca u glavu 1994. godine, jer su od tada nastupili prvi simptomi bolesti „multiple skleroze“, da prva medicinska dokumentacija potiče 42 dana nakon ranjavanja, te da je tužilac u tužbi ukazao na stručnu literaturu po kojoj se sa velikom vjerovatnoćom nastanak bolesti dovodi u vezu sa povredom glave ili emocionalnim šokom. Ističe da je površan rad ljekarskih komisija i upravnih organa, da nalazi nisu obrazloženi i u suprotnosti su sa Pravilnikom o radu ljekarskih komisija, jer ne sadrže razloge o tome da li se radi o lakšem, srednjem, težem ili najtežem obliku, odnosno stepenu oštećenja i da nisu doneseni u skladu sa članom 4. Pravilnika o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta, jer pojedinačna oštećenja organizma nisu procentualno označena i nije jasno kako je utvrđen ukupan procenat oštećenja. Predlaže da se zahtjev odbije i tuženi obaveže da mu nadoknadi troškove spora za sastavljanje odgovora na zahtjev.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu i ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu članu 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Iz stanja spisa predmeta proizlazi da je rješenjem prvostepenog organa broj: 06-560-123/05 od 03. maja 2004. godine i dopunskim rješenjem broj: 06-560-443/05 od 18. aprila 2005. godine, tužiocu bilo priznato svojstvo ratnog vojnog invalida (RVI) druge kategorije sa 100% vojnog invaliditeta, po osnovu ranjavanja i oboljenja zadobijenog vršeći vojnu dužnost kao pripadnik VRS, privremeno do 30. novembra 2006. godine. Ta prava su priznata i rješenjem broj: 06-560-2884/06 od 17. novembra 2006. godine, na koje je tužilac izjavio žalbu, tražeći da mu se prizna svojstvo RVI prve kategorije. Tuženi i nadležni sudovi su više puta odlučivali, jer su akti tuženog poništavani. U ponovnom postupku, u izvršenju presude Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 001715 09 U od 25. januara 2010. godine, donosi se rješenje od 30. aprila 2010. godine, kojim se žalba tužioca odbija, a u postupku revizije ukida rješenje od 17. novembra 2006. godine i tužiocu počev od 01. septembra 2008. godine pa nadalje, utvrđuje svojstvo RVI pete kategorije sa 70% vojnog invaliditeta, po osnovu ranjavanja i oboljenja nastalog za vrijeme vršenja vojne dužnosti, sa pravima po tom osnovu.

Prvostepenim rješenjem zahtjev tužioca za ponovnu ocjenu invaliditeta po osnovu pogoršanja zdravstvenog stanja se odbija, jer je prvostepena ljekarska komisija nalazom i mišljenjem broj: 70/14 od 14. aprila 2014. godine konstatovala na osnovu uvida u medicinsku dokumentaciju, da nema elemenata za povećanje procenta vojnog invaliditeta u odnosu na ranije utvrđeni vojni invaliditet. Osporenim aktom se žalba odbija, jer tuženi prihvata da je nalaz i mišljenje drugostepene ljekarske komisije, broj: 603/15 od 07. septembra 2015. godine, dopunjen nalazom broj: 696/15 od 05. oktobra 2015. godine, u skladu sa Pravilnikom o radu ljekarskih komisija za ocjenu vojnog invaliditeta („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 100/12) i Pravilnikom o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 22/93), koji je bio na snazi u vrijeme nastanka pravnog odnosa. U nalazu je konstatovano učešće tužioca u ratu od 1992. godine do 1995. godine, da je ranjen dana 13. septembra 1992. godine rasprskavajućim metkom u desnu polovinu grudnog koša i desno rame, da je hirurški zbrinut, u toku službe u oružanim snagama ispoljila se bolest „multipla skleroza“ i prva medicinska dokumentacija potiče od 15. aprila 1994. godine sa kontinuitetom do danas, da je kratko vrijeme hodao pomoću štaka i sada se kreće uz pomoć kolica i druge osobe, da su krajnje ograničeni pokreti u desnom ramenu i laktu, ne izvodi ekstenziju u desnom ručnom zglobu i desna je ruka praktično neupotrebljiva. Određeno je da se uradi EMNG gornjih ekstremiteta. U dopunjenom nalazu od 05. oktobra 2015. godine je navedeno da je dostavljen EMNG od 17. septembra 2015. godine, nalaz ukazuje na hroničnu neurogenu leziju m.tricepsa desno, da boluje od „multiple skleroze“ u sklopu koje je prisutna teška lezija centralnog motornog neurona, pa je utvrđeno da ne postoji pogoršanje po osnovu posljedica ranjavanja i ne može se vršiti ponovna ocjena vojnog invaliditeta. Pobijanom presudom je tužba uvažena i poništen osporeni akt, iz razloga naprijed navedenih.

Pobijana presuda nije pravilna i zakonita.

Nije osnovan stav suda u pobijanoj presudi da nalaz i mišljenje drugostepene ljekarske komisije na kojem je zasnovan osporeni akt nije pravilan i potpun, jer da organ vještačenja nije dao razloge zbog čega smatra da ne postoji pogoršanje po osnovu posljedica ranjavanja od 1994. godine i po osnovu bolesti. Navedeno iz razloga što se u postupku koji se vodi po članu 102. Zakona, ne može utvrđivati novo oštećenje organizma po novom osnovu, niti se može utvrđivati uzročna veza između ranjavanja i oboljenja drugačije od konačne ocjene

ljekarske komisije kojom je utvrđen postojeći procenat invaliditeta. U ovom postupku samo se utvrđuje postojanje pogoršanja zdravstvenog stanja u vezi sa već utvrđenim procentom vojnog invaliditeta.

Drugostepena ljekarska komisija je na osnovu objektivnih kriterijuma, uvidom u priloženu medicinsku dokumentaciju, na osnovu neposrednog pregleda tužioca i pribavljenog novog nalaza EMNG gornjih ekstremiteta, dala dovoljno jasne i obrazložene razloge zbog čega se kod tužioca po osnovu posljedica ranjavanja ne može vršiti ponovna ocjena vojnog invaliditeta. Potrebno je ukazati da je u konačnoj ocjeni ljekarske komisije kojom je utvrđen postojeći procenat invaliditeta, ocjena izvršena po T-222-40% Liste procenata, zbog deformacije grudnog koša i smetnji disanja nakon ranjavanja, po T-61-40% Liste, zbog ograničenja pokreta u ramenom zglobovima nakon ranjavanja i po T 199.v) Liste, prva grupa, zbog bolesti sa prvim simptomima iz perioda učešća u VRS, koja je obuhvaćena članom 10. Pravilnika, zbog čega je utvrđen udio i utvrđen vojni invaliditet po ovoj tački 30%, a ukupan vojni invaliditet 70%, trajno, uz primjenu člana 4. Pravilnika. U toj ocjeni nije uzeto u obzir ranjavanje tužioca od 1994. godine sa oštećenjem sluha, što je navedeno u nalazu broj: 89/10 od 16. marta 2010. godine i dopuni broj: 143/2010 od 27. aprila 2010. godine koja je sačinjena nakon dostavljanja nalaza audiograma broj: 1824/10 od 12. aprila 2010. godine, po kojem je kod tužioca oštećen sluh po Fow. 10,2%, pa je utvrđeno da se ne uzima za ocjenu invalidnosti posljedica ranjavanja u predjelu glave 1994. godine, nastalog prilikom ispaljenja granate iz ručnog bacača. Prema tome, u osporenom aktu se pravilno utvrđuje da kod tužioca nema pogoršanja nastalog zbog ranjavanja i da nema osnova za utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta po osnovu pogoršanja zdravstvenog stanja u vezi sa utvrđenim stepenom vojnog invaliditeta.

Nepravilan je stav suda u presudi da u postupku utvrđivanja novog procenta vojnog invaliditeta po osnovu pogoršanja zdravstvenog stanja, član 40. stav 3. Zakona se može primijeniti samo u slučaju kada je vojni invaliditet utvrđen po odredbama tog Zakona, s obzirom da to ne proizlazi niti iz jedne zakonske odredbe, na šta tuženi osnovano prigovara.

U članu 102. stav 3. Zakona je propisano da se zahtjev za utvrđivanje novog procenta zbog pogoršanja zdravstvenog stanja u vezi sa utvrđenim procentom vojnog invaliditeta, ne može podnijeti ukoliko je vojni invaliditet utvrđen na osnovu bolesti iz člana 40. stav 3. Zakona. Prema tome, izričito je propisano da se zahtjev ne može podnijeti ako je vojni invaliditet utvrđen na osnovu bolesti iz člana 40. stav 3. Zakona, a to je povodom pogoršane bolesti i bolesti nepoznate ili multifaktorijalne etiologije, kada se uzima odgovarajući procenat od cjelokupnog oštećenja organizma, kao što je slučaj kod tužioca. U zadnjoj ocjeni je po osnovu bolesti utvrđen udio vojnog invaliditeta u procentu 30%, pa se po tom osnovu ne može cijeliti pogoršanje bolesti u smislu člana 102. stav 1. Zakona, jer se radi o oboljenju nepoznate etiologije na čiji nastanak utiče više raznih faktora, a vršenje vojne dužnosti je samo jedan od faktora koji uzrokuje nastanak ili pogoršava postojeće oboljenje.

Slijedom prednjeg, jedino je moguće odlučiti o zahtjevu tužioca na način kako je to učinjeno prvostepenim aktom, pa nije bilo uslova da se osporenim aktom žalba uvaži, a nalaz na kojem je zasnovano činjenično utvrđenje u osporenom aktu je valjan, potpun, dovoljno obrazložen i sačinjen u skladu sa članom 5. stav 2. Pravilnika o radu ljekarskih komisija za ocjenu vojnog invaliditeta, kako je i tuženi i ocijenio u osporenom aktu.

Iz navedenih razloga, ovaj sud nalazi da su pobijanom presudom ostvareni razlozi nezakonitosti iz člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tuženog uvažava na način kao u

dispozitivu ove presude, na osnovu člana 40. stav 1. i 2. istog zakona, jer nisu ostvareni osnovi za poništenje akta iz člana 10. ZUS. Saglasno članu 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), u vezi sa članom 48. ZUS, preinačenje presude i odbijanje tužbe, ima za posledicu preinačenje odluke o troškovima spora. S obzirom da je tužilac izgubio spor, on nema pravo na naknadu troškova za sastavljanje tužbe sa paušalom od tužene strane, zbog čega se odluka o troškovima spora preinačava, tako da se zahtjev odbija.

Odluka iz stava 2. izreke, o odbijanju zahtjeva za naknadu troškova spora za sastav odgovora na zahtjev, zasniva se na članu 387. stav 1. ZPP. Imajući u vidu da davanje odgovora na zahtjev nije obavezna radnja u upravnom sporu i da njenim propuštanjem ne nastaju posljedice za stranku, po ocijeni ovog suda naknada troškova za sastavljanje tog podneska ne može smatrati opravdanom i nužnom.

Zapisničar
Margareta Nikić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost opravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić